

Werkprogramma 2026

Nederlandse Sportraad

Voorwoord

Het was inspirerend om het werkprogramma 2026 te maken. We deden dat aan de hand van werksessies en gesprekken met ruim 110 mensen die met ons meedachten. Mensen uit de praktijk, uit de onderwijs- en zorgsector, van verschillende ministeries, van gemeenten en kennisinstellingen. Dat gaf de Nederlandse Sportraad een mooi overzicht van welke ontwikkelingen en adviezen relevant kunnen zijn en kunnen bijdragen aan onze missie om mensen en beleid in beweging te brengen. Ik wil iedereen die het afgelopen halfjaar met ons heeft meegedacht over het werkprogramma hartelijk bedanken. Dat is voor een adviescollege heel waardevol.

Dan moeten er uiteindelijk ook keuzes worden gemaakt. We hebben als raad gekeken naar vraagstukken op zowel sport- als beweeggebied. Veel beleidsaandacht gaat naar beweegarmoede en gezondheidsaspecten van sport en bewegen. Dat is terecht. Maar het intrinsieke belang van sport en wat dat oplevert voor onze maatschappij, bijvoorbeeld sociaal of mentaal, verdient ook aandacht gezien de bredere problematiek op die vlakken.

Met welke adviezen we aan de slag gaan leest u in dit werkprogramma.

Tom van 't Hek

Voorzitter Nederlandse Sportraad

Groepsfoto open stakeholdersbijeenkomst - 11 februari 2025

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	3
Leeswijzer	3
Onze positie en aanpak	4
Onafhankelijk adviesorgaan	4
Missie en visie	4
Werkwijze	4
Programmering	5
Proces totstandkoming werkprogramma 2026	5
Maatschappelijke ontwikkelingen	5
Thema 1 – de bewegende samenleving	6
- Briefadvies: 'Bewegen, urgent maar met welk effect'	6
- Advies: 'Beweegwijsheid'	7
Thema 2 – de sportende samenleving	9
- Advies: 'Sport als dorpsplein'	9
Literatuurlijst	10

Inleiding

// De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) bracht in het verleden meerjarige werkprogramma's uit met jaarlijks een actualisatie daarvan (jaarplan). Vanaf 2026 werkt de raad met een eenjarig werkprogramma, met een doorkijk naar het jaar erop.

Dit werkprogramma laat zien aan welke adviezen de NLsportraad in 2026 werkt. Het biedt ook alvast een doorkijk naar 2027. We laten ruimte om in te spelen op actualiteit en gevraagde adviezen. Daarnaast werkt de NLsportraad nog aan afronding van adviezen uit het werkprogramma 2025, die deels zullen doorlopen in 2026.¹

Leeswijzer

In dit werkprogramma volgt eerst een toelichting op de positie en de werkwijze van de NLsportraad en de totstandkoming van het nieuwe werkprogramma. Vervolgens worden de thema's en adviesonderwerpen geïntroduceerd.

¹ Advies over kansengelijkheid in sport en advies over professionalisering in sport.

Onze positie en aanpak

Onafhankelijk adviesorgaan

De NLsportraad is een onafhankelijk adviesorgaan. Het heeft als wettelijke taak de regering en beide kamers der Staten-Generaal te adviseren over beleid voor sport en bewegen, en maatschappelijke vraagstukken in relatie tot sport en bewegen.²

Missie en visie

De raad werkt vanuit zijn missie en visie. Deze zijn leidend geweest voor de totstandkoming van het werkprogramma 2026.

Missie

De NLsportraad adviseert aan regering en parlement over sport en bewegen voor iedereen. Onze adviezen brengen mensen en beleid in beweging.

Visie

De NLsportraad draagt als strategisch en onafhankelijk adviesorgaan bij aan kwalitatief sterke beleids- en besluitvorming op landelijk en lokaal niveau.

² Overheid.nl (2023)

Onze adviezen hebben positieve impact op de grens van bewegen, sport en andere domeinen. Adviezen van de NLsportraad worden geraadpleegd in het maatschappelijk debat over meerwaarde van sport en bewegen voor de samenleving. Ze dragen bij aan vernieuwing van de sportsector.

Werkwijze

De NLsportraad brengt gevraagd en op eigen initiatief adviezen uit. De raad onderscheidt daarbij drie typen adviezen:

1. agenderend: een bepaald beleidsonderwerp of probleem onder de aandacht brengen;

2. nieuwe oplossing: nieuwe aanpak van bestaand en bekend probleem of uitdaging;

3. lange termijn: focus op het maken van strategische (beleids)keuzes, die op de langere termijn voordelen opleveren voor de maatschappij.

Per advies beziet de NLsportraad welke werkwijze het beste past. Meestal wordt een adviestraject begeleid door een adviescommissie. De adviescommissie is samengesteld uit een aantal raadsleden, die worden aangevuld met externe experts en ervaringsdeskundigen. Waar wenselijk zoekt de NLsportraad samenwerking met andere adviesraden.

Naast adviezen kan de NLsportraad andere publicaties uitbrengen. Daaronder zijn briefadviezen, open brieven, columns, essays en analyses. Verder organiseert de raad fysieke en online bijeenkomsten die passen bij de visie en programmering van de raad. Ook deelt de raad opgedane kennis en kunde op congressen, workshops en colleges van andere organisaties. De NLsportraad besteedt bovendien veel aandacht aan de interactie en communicatie over de adviezen, zowel bij de agendering en de totstandkoming als bij de publicatie en in de nazorgfase. Dit alles met het doel om mensen en beleid in beweging te krijgen.

Meer informatie over de werkwijze van de NLsportraad is te vinden in de informatiebrochure ([zie website](#)).

Programmering

Proces totstandkoming werkprogramma 2026

Het werkprogramma 2026 is tot stand gekomen in drie stappen. De raad heeft eerst het oor te luisteren gelegd bij ruim 110 geïnteresseerden in drie bijeenkomsten.³ Het doel was om te achterhalen welke maatschappelijke ontwikkelingen relevant zijn voor de NLsportraad en welke eventuele adviesonderwerpen hieruit kunnen volgen.

Vervolgens heeft de raad nagedacht over de eerste contouren van het werkprogramma. Die hebben we daarna besproken met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, waaronder de demissionair staatsecretaris van Jeugd, Preventie

en Sport, en met bestuurders van buiten de sport. Dit proces heeft geleid tot twee thema's met bijbehorende adviesonderwerpen, waarop de NLsportraad zich gaat richten in 2026. Eerst lichten we de (besproken) maatschappelijke ontwikkelingen toe. Vervolgens gaan we in op de thema's en bijbehorende adviesonderwerpen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

De Nederlandse samenleving staat de komende jaren voor verschillende uitdagingen. Psychische klachten en eenzaamheid nemen toe. De gezondheids crisis wordt groter, overgewicht en obesitas nemen toe

en gezonde keuzes worden duurder. De Nederlandse bevolking groeit, wordt meer divers, vergrijsd en individualiseert. Tegelijkertijd neemt het personeels-tekort toe.

Het gebruik van de (buiten)ruimte staat onder druk. Er ontstaat grotere ongelijkheid tussen sociaal-economische groepen. Digitalisering versnelt en biedt kansen en bedreigingen, de maatschappij zet in op verduurzaming. Bezuinigingen vinden plaats onder druk van oorlogsdreiging, migratie en handelsoorlog. Vrijwilligers zetten zich vooral nog in voor tijdelijk werk.⁴

³ Een samenvatting van de verzamelde input van de drie bijeenkomsten vindt u op <https://www.nederlandse-sportraad.nl/actueel/nieuws/2025/05/07/verslag-consultatiebijeenkomsten-werkprogramma-2026-2027>

⁴ Den Broeder et al. (2024) & Vermeij et al. (2024) & NLsportraad (2025)

Thema 1 – de bewegende samenleving

// De NLsportraad focust binnen dit thema op bewegen. Voldoende bewegen bevordert de mentale en fysieke gezondheid, verlaagt het risico op ziekten als diabetes en stress. In het thema *De bewegende samenleving* geeft de raad adviezen die mensen en beleid in beweging (waaronder sporten) willen krijgen. Het doel is bij te dragen aan een gezondere samenleving.

Briefadvies: 'Bewegen, urgent maar met welk effect'

(Bijna) iedereen is voorstander van sport en bewegen. Het belang ervan wordt erkend.⁵ De overheid heeft zich als doel gesteld dat in 2040 75% van de bevolking voldoet aan de beweegrichtlijnen en dat overgewicht afneemt.⁶ Diverse actieplannen, beleidsstukken, akkoorden en interventies zijn opgesteld om dit doel te behalen.⁷ Ondanks het gevoel van urgentie en de genomen beleidsmaatregelen, heeft in 2025 waarschijnlijk 64% van alle Nederlanders overgewicht. Met alle nadelige gevolgen van dien.⁸

De NLsportraad vraagt zich af hoe de discrepantie tussen de beleefde urgentie en de beperkte impact van beleid ontstaat en waarom de grote stap naar een beweegrijker Nederland niet gemaakt wordt. Met een agenderend briefadvies wil de NLsportraad onderzoeken waarom de effecten van preventiebeleid, maar ook de benodigde investeringen achterblijven bij de doelstellingen.

⁵ Kloosterman et al. (2023) & KSCB (2022)

⁶ VWS (2018)

⁷ Sportakkoord I en II, Actieplan Nederland Beweegt, GALA en Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024.

⁸ Den Broeder et al. (2024)

Advies: 'Beweegwijsheid'

De jeugd heeft de toekomst. Als mensen op jonge leeftijd voldoende en met plezier bewegen, is de kans groter dat zij dat op latere leeftijd blijven doen en fitter en gezonder zijn. Tegelijkertijd is een negatieve trend zichtbaar. Bij een deel van de jeugd blijft het beweeggedrag achter en het aantal jongeren tussen de 12 en 18 jaar dat wekelijks sport, daalt.⁹ Oorzaak van dit laatste is onder andere dat jongeren sporten niet (meer) leuk vinden en dat ze steeds minder mensen hebben om samen mee te sporten.¹⁰ Verder speelt het gebruik van sociale media hierin een rol.¹¹ Terwijl hun beweeggedrag beperkt is, kampen ook steeds meer jongeren met mentale gezondheidsklachten.¹² Sport en bewegen kunnen een rol spelen om dit te bestrijden.

De NLsportraad ziet urgentie om op dit terrein een advies uit te brengen. Daarin komt aan de orde welke stappen gezet kunnen worden om de jeugd (weer) meer aan het bewegen te krijgen en te behouden. Sport is daarvan een onderdeel. Deze opgave vraagt om een duurzame visie, verder weg liggende beleidsdoelen en investeringen. De raad wil daarvoor bezien welke beleidsterreinen, stelsels en kaders eraan kunnen bijdragen om deze groep op een duurzame manier in beweging te krijgen, zodat we 'bewegende generaties' kunnen creëren. De raad zal zich hierbij richten op de lange termijn (richting 2050).¹³

⁹ Den Broeder et al. (2024) & VWS (2023b)

¹⁰ NOC*NSF (2023)

¹¹ Den Broeder et al. (2024) & Van Rooij et al. (2020)

¹² Den Broeder et al. (2024) & Vermeij et al. (2024)

¹³ De raad is ervan op de hoogte dat de partners van Sportakkoord II werken aan een programmaplan Jeugdsport en talentontwikkeling 2026-2032. De NLsportraad zal gebruik maken van dit plan en betreft in het adviestraject ook (lopende) onderzoeken en andere programma's.

Thema 2 – de sportende samenleving

// De NLsportraad focust binnen dit thema op (top)sport. (Top)sport heeft namelijk allerlei waarden in zichzelf en is daardoor betekenisvol voor mensen. (Top)sport zorgt bijvoorbeeld voor plezier, voldoening, verbinding, zelfontwikkeling, nationale trots, *fair play* en respect. In het thema *De sportende samenleving* wil de raad met zijn adviezen de maatschappelijke waarden van sport versterken op alle niveaus van de samenleving.

Advies: 'Sport als dorpsplein'

Sport verbindt. De inrichting van de buurt is een belangrijke factor in ons sport- en beweggedrag en bepaalt mede of en hoeveel we elkaar ontmoeten.¹⁴

In de huidige tijd, waarin steeds meer in de beperkte openbare beweegruimte wordt gesport maar tegelijkertijd de eenzaamheid toeneemt, neemt het belang hiervan verder toe.¹⁵ Ondanks de belangrijke rol die de inrichting van de buurt kan vervullen staat de fysieke ruimte voor sport, bewegen en spelen onder druk. Op lokaal niveau leggen sport en bewegen het vaak af in

de concurrentie met andere ruimteclaims, zoals woningbouw en infrastructuur.¹⁶

De NLsportraad adviseert graag hoe de sociale waarde van sport een rol kan spelen in de keuzes voor de ruimtelijke inrichting op lokaal niveau. Daarbij willen we laten zien hoe dit ook een positief effect heeft op de andere ruimteclaims.¹⁷ In het advies wordt rekening gehouden met de verschillende typen gemeenten (stedelijk, Randstedelijk en periferie).

¹⁴ VWS (2023a) & VWS (2023b) & Hoyng et al. (2024)

¹⁵ Den Broeder et al. (2024) & KPMG (2019)

¹⁶ De Bont et al. (2025)

¹⁷ De raad betreft hierbij de (lopende) onderzoeken, beleidsplannen en wetten (o.a. Omgevingswet en Nota Ruimte).

Literatuurlijst

De Bont, A., Van Kessel, W., Mathijssen, L., Hartikainen, M., Baart, J., Shamsaddini, D., & Casas Valle, D. (2025). *Ruimte geven aan sport en bewegen*.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/02/28/ruimte-geven-aan-sport-en-bewegen>

Den Broeder, L., Hilderink, H., Polder, J., Staatsen, B., Dekker, L., Jansen-van Eijndt, T., Van der Lucht, F., Spijkerman, A., Van Bakel, M., Deuning, C., Kupper, N., & Couwenbergh, C. (2024). Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024. In *Kiezen Voor een Gezonde Toekomst*. RIVM.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/11/27/volksgezondheid-toekomst-verkenning-2024-kiezen-voor-een-gezonde-toekomst>

Hoyng, J., Scholte, D., Van Holsteijn, I., & Hindriks, L. (2024). *Whitepaper Beweegvriendelijke omgeving*. KCSB.

<https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/wp-content/uploads/2024/07/20240618-KCSB-Whitepaper-beweegvriendelijke-omgeving.pdf>

Kloosterman, R., Akkermans, M., Reep, C., & Van der Aa, M. (2023, 20 april). *(On)gezonde leefstijl 2022: opvattingen, motieven en gedragingen*. CBS.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/on--gezonde-leefstijl-2022-opvattingen-motieven-en-gedragingen/4-sporten-en-bewegen>

KPMG (2019). *Brancherapport Sport*.

<https://www.nederlandse-sportraad.nl/documenten/adviezen/2019/11/11/brancherapport-sport>

KSCB (2022). *Hoe schatten Nederlanders hun beweeggedrag in?*

https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/kennisbank/publicaties/?hoe-schatten-nederlanders-hun-beweeggedrag-in&kb_id=26520&kb_q=

NLsportraad (2025, 7 mei). *Verslag consultatie-bijeenkomsten werkprogramma 2026/2027*.

Nieuwsbericht | Nederlandse Sportraad.

<https://www.nederlandse-sportraad.nl/actueel/nieuws/2025/05/07/verslag-consultatiebijeenkomsten-werkprogramma-2026-2027>

NOC*NSF (2023). *Sportgedrag in Nederland*.
<https://cdn.nocnsf.nl/media/6776/onderzoeksrapport-sportgedrag-in-nederland-digitaal-2023.pdf>

Overheid.nl (2023, 1 januari). *Wet op de Nederlandse Sportraad*.
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0047303/2023-01-01>

Van Rooij, A. J., Doze, I., Tuijnman, A., & Kleinjan, M. (2020). *Factsheet digitale balans jongvolwassenen*. Trimbos Instituut.
<https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/EX024-Factsheet-digitale-balans-jongvolwassenen/?prod=ex024>

Vermeij, L., De Kluizenaar, Y., Reijnders, M., & Coenders, M. (2024). *Koersen op kwaliteit van de samenleving: Sociale en Culturele Ontwikkelingen 2024*. Sociaal en Cultureel Planbureau.
<https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2024/03/27/sociale-en-culturele-ontwikkelingen-2024>

VWS (2018). *Nationaal Preventieakkoord*.
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2018/11/23/nationaal-preventieakkoord>

VWS (2023a). *Gezond en Actief Leven Akkoord*.
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/sport-en-bewegen/documenten/rapporten/2023/01/31/gala-gezond-en-actief-leven-akkoord>

VWS (2023b). *Nederland Beweegt*.
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/05/31/nederland-beweegt>

Dit is een uitgave van de Nederlandse Sportraad

De Nederlandse Sportraad is een onafhankelijk adviescollege. De raad adviseert regering en parlement over beleid ten aanzien van sport en bewegen en daarmee samenhangende maatschappelijke vraagstukken. Dit kan zowel om gevraagd advies gaan als om advies op eigen initiatief.

De Nederlandse Sportraad brengt mensen en beleid in beweging.

www.nederlandse-sportraad.nl

September 2025 | 2025-03

Foto's ANP foto

Vormgeving Things To Make And Do